

"IK BESTA!"

Een verhaal over moeten bewijzen dat je bestaat.

Seitek en Feruza vormen een gewoon Kirgizisch gezin. Hij is lasser en zij zorgt thuis voor hun vijf dochters. Ze leven een heel gewoon leven. Ze wonen in een gewoon huis in Ivanovka, net buiten Bishkek. Op het erf liggen een gewone kinderfiets en een gewone hond.

Maar er is iets ongewoons, op het eerste gezicht onopvallend. Feruza en Seitek zijn getrouwd, alleen "voor het aangezicht van God". Er was geen officiële huwelijksceremonie. In de geboorteaktes van hun vijf dochters is de kolom 'vader' leeg, 'gewoon' omdat de staat niet gelooft dat Seitek echt bestaat.

Seitek weet niet hoe oud hij is. Hij denkt begin 30. Hij kent alleen zijn voornaam, niet zijn achternaam, geboortedatum of geboorteplaats. In 2011 kwamen Seitek en Feruza aan in Bishkek.

Vanaf 2014 probeert hij officiële documenten te krijgen, maar tot nu toe heeft de rechtbank drie aanvragen om een identiteitskaart af te geven teruggestuurd. Overheidsinstanties hebben aanvullend bewijs nodig dat Seitek echt bestaat.

Seitek's vroegste herinneringen zijn een huis in Osh en een oude grootmoeder, die hij "apa" noemde. Of 'apa' zijn echte oma was, weet hij niet, maar hij herinnert zich zijn grootmoeder als de enige warme persoon in zijn jeugd. Als hij over haar praat, kijkt hij peinzend weg en glimlacht.

Haar dood was het einde van zijn jeugd. Hij leefde verder op straat zonder identiteitsdocumenten. Misschien waren ze ergens in het huis van 'apa', maar hoe kon hij weten dat hij ze ooit nodig zou hebben.

Seitek was een jaar of acht en groeide 'overal' op. Hij ging - vaak lopend - van stad naar stad, steeds onderweg.

In het begin reisde hij samen met Murat op een 'meegenomen' fiets. Om te overleven werkten ze net als veel kinderen in Kirgizië in een kolenmijn. "We woonden in een trailer en werkten er een maand of drie, ik weet het niet precies. Toen ging Murat op de fiets weg. Hij was al een week of langer weg en toen ben ik ook maar weggegaan." zei Seitek met droefheid in zijn stem. Hij was toen niet ouder dan 10 jaar.

Seitek woonde en werkte daarna op markten in allerlei plaatsen. Hij probeerde de handelaren te helpen met wat hij kon, was boodschappenjongen, werkte als kruier en probeerde auto's te besturen. Hij was klein en mager en kon het werk niet goed aan.

Van ongeveer zijn 12e tot zijn 17e woonde hij bij verschillende mensen en werkte voor hen, maar ontving nooit salaris. De een betaalde hem met een dak boven zijn hoofd, de ander met eten. En soms slaagde hij erin om een zeldzaam extraatje te krijgen: gebruikte kleding.

Seitek ging nooit naar school, maar ergens rond de eeuwwisseling leerde hij goed Russisch lezen, schrijven en spreken en rekenen. De dochter van een oude man, die hem een tijdje onderdak bood, was lerares en hielp hem.

Aan het eind van zijn omzwervingen nam een man genaamd Jalaledin hem in huis. Seitek woonde bij hem, hielp rond het huis, deed huishoudelijk werk en weidde het vee.

Toen hij ongeveer 17 jaar oud was besloot hij te vertrekken en voor zichzelf te gaan werken. Seitek vroeg Jalaledin om wat geld. Dat kreeg hij niet, sterker nog de man hield hem tegen om weg te gaan. Seitek is toen weggelopen. Een man zag hem huilend op de landweg en vroeg waarom zo'n volwassen man huilde. Seitek vertelde wat er aan de hand was. De man verzamelde verschillende buurtgenoten, ging met hen naar Jalaledin en dwong hem Seitek een salaris te betalen. Toen ontving Seitek zijn eerste geld, ongeveer 10.000 Kirgizische soms (in die tijd waarschijnlijk rond € 150)

Tijdens zijn ronddolen kwam hij min of meer bij toeval op een bouwplaats. Hij leerde daar voor lasser en op een avond ontmoette hij Feruza, zijn toekomstige vrouw.

Tot dan toe dacht Seitek nooit dat hij anders was dan anderen. Maar al snel werd zijn 'onzichtbaarheid' merkbaar. Toen hij zijn kinderen op zijn naam wilde laten inschrijven bleek dat zonder een achternaam en zonder officiële documenten die zijn bestaan bevestigden, niet te kunnen. Hij dacht dat even in orde te maken. "Ik dacht dat het makkelijk was om documenten te krijgen. Je gaat gewoon naar het paspoortkantoor en daar zou ik ze zo krijgen." Seitek haalt zijn schouders op.

Hier begon de vicieuze cirkel. Geen geboorteakte zonder een medisch geboortecertificaat. Hulp van advocaten kostte Seitek veel en leverde niets op.

*Bij een andere poging om een paspoort te krijgen, werd hem geadviseerd om hulp te zoeken bij **Center for the Protection of Children**, bij Fatima. Zij had al ongeveer 20 jaar lang te maken met de problemen van 'onzichtbare kinderen' en met haar hulp ontvingen jaarlijks ongeveer honderd mensen hun documenten.*

Om een paspoort te krijgen moet je een enorme hoeveelheid documenten verzamelen om "het lidmaatschap van de Kirgizische Republiek te bevestigen", Als je geen geboorteakte hebt kom je in een bureaucratisch doolhof. Je moet je bestaan bevestigen met minimaal enige informatie van overheidsinstellingen, bijvoorbeeld een medisch dossier van een kliniek of documenten van een school. Volgens Fatima, hoe absurd dit ook klinkt, zou het makkelijker zijn als Seitek een strafblad had: dat zou een aanwijzing kunnen zijn om zijn identiteit vast te stellen.

Seitek zou naar Osh moeten om daar, op basis van zijn herinneringen, op zoek te gaan naar het huis van zijn grootmoeder, naar burens van zijn grootmoeder, haar familieleden, buurkinderen van toen of andere kennissen om van hen verklaringen te krijgen dat ze Seitek al van kinds af aan kennen met daarbij kopieën van hun paspoorten. De daaraan verbonden kosten kan Seitek echter niet opbrengen. Zijn vrouw, schoonmoeder en een aantal van zijn vrienden hebben een verklaring afgegeven dat ze Seitek kennen. Sommigen van hen kennen hem al meer dan 10 jaar, maar de staat heeft meer bewijs uit een verder verleden nodig. Seitek probeerde oude bekenden in Osh op internet te vinden, maar zonder succes. Bekende vrienden van Seitek hielpen hem de plek te vinden waar hij woonde, door de instructies aan de telefoon te volgen, maar dat werkte niet. Veel is in de stad gesloopt en herbouwd.

Er stond hem niets anders te doen dan keer op keer aanvragen in te dienen bij de rechtbank. Seitek ging meestal samen met Fatima naar de rechtbank. Bij de derde keer verzochtte Seitek droevig "Als de rechtbank de aanvraag weer afwijst dan is het tijd om deze pogingen op te geven". Helaas werd ook die derde aanvraag weer afgewezen. Maar opgeven staat niet in het woordenboek van Fatima. Er ligt inmiddels een aanvraag bij de rechtbank in het Lenin-district in Bishkek.

Begin juli 2019 hebben het VN-vluchtelingenagentschap en Unicef gemeld dat Kirgizië het eerste land ter wereld was dat het probleem van staatloosheid en daarmee van onzichtbare mensen oplost. Op 4 juli 2019 presenteerden Unicef-vertegenwoordigers plechtig paspoorten aan "de laatste staatlozen in Kirgizië". Maar het gaat hier om staatlozen die het Vluchtelingenagentschap van de VN en partners hebben weten te identificeren. Hoeveel er onopgemerkt bleven is onbekend.

Dat is er in ieder geval één. Hij is ongeveer 30, hij kent zijn achternaam, geboorteplaats en -datum niet. Hij heeft alleen een voornaam - Seitek - en vijf kinderen, die volgens hun inschrijving zonder vader zijn.

De zaak van Seitek is niet uniek. Volgens schattingen van Unicef waren er begin 2019 meer dan 18.000 niet-geregistreerde kinderen jonger dan 5 jaar in Kirgizië. Deze kinderen hebben geen geboorteakte en dat betekent dat ze onzichtbaar zijn voor de overheidsdiensten. Ze kunnen niet naar school of naar een ziekenhuis en krijgen geen uitkeringen. Hoe komt het? De ouders van deze kinderen hebben vaak ook geen documenten of staatsburgerschap, de kinderen zijn van interne of externe migranten, ze komen uit gezinnen met een laag inkomen of zijn buitenechtelijk en daarom "onwettig".

Volgens Fatima, specialiste in kindbescherming bij **Center for the Protection of Children (CPC)**, zijn mensen die zonder documenten achterbleven voor het grootste deel geboren en getogen tijdens de economische crisis in de jaren negentig.

Meestal zijn ze erg onzeker, zich slecht bewust van hun rechten en weten ze niet waar ze terecht kunnen voor hulp. Vrouwen die geen geboorteakte hadden, bevielen vaak zelf thuis, omdat er geen geld was om de geboorte of de weg naar het ziekenhuis te betalen. Of ze bevielen als migrerende werknemers in het buitenland. En hun kinderen, geboren zonder een geboorteakte, kunnen het hun hele leven niet verkrijgen.

U kunt het werk van Fatima / Center for the Protection of Children steunen, zodat meer onzichtbare mensen zichtbaar worden en meer kinderen een vader/moeder krijgen.

Rechtstreeks via IBAN > NL38ABNA 0429616465 t.n.v. Stichting Elnura o.v.v. Fatima of via '[doneren](#)' HARTELIJK DANK!

Bishkek/Zoetermeer, maart 2020